

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

50

Brno 2009

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 50
Volume 50

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Fotografie levalloiského hrotu nalezeného při výzkumu paleolitické lo-
kality Tvarožná-Za školou. Srov. studii P. Škrdly a kol. obr. 5:1. Foto
J. Špaček.

*A foto of the Levallois point found in the Paleolithic site Tvarožná-
Za školou. See the study of P. Škrdla et. al. Fig. 5:1. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2009

Copyright ©2009 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

site in a nearby forested area, or they may be associated with the Lhánice I, II, and Mohelno-Boleniska sites.

MOKRÁ-HORÁKOV (K. Ú. HORÁKOV, OKR. BRNO-VENKOV)

„Horákovský les“. Paleolit. Náhodný nález.

V roce 2008 postihla severovýchodní okolí Brna vichřice, která vytvořila souvislá pásma polomů v okolí Horákova. V úseku mezi Horákovskou hájenkou a Muchovou boudou byl po následně proběhlé těžbě dřeva nalezen ojedinelý bíle patinovaný kamenný artefakt paleolitického stáří (49°13'17.814"N, 16°43'38.338"E, WGS-84). Vzhledem k tomu, že se nejedná o typickou strategickou polohu, ale mírný jihozápadní svah, může se vlastní stanice nacházet o několik desítek metrů výše, nežli byl učiněn nález.

Petr Kos

Summary

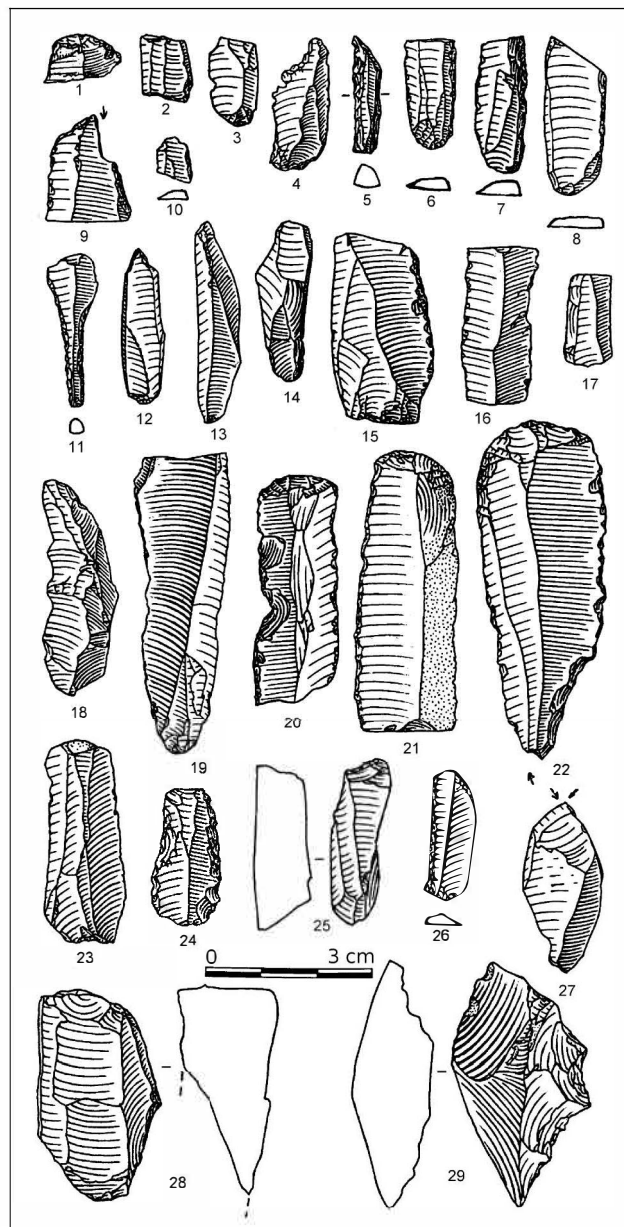
An isolated Paleolithic artifact was found during tree logging in the Horákovský Les forest in the cadastral territory of Horákov.

MOKRÁ-HORÁKOV (K. Ú. MOKRÁ U BRNA, OKR. BRNO-VENKOV)

„Spálená seč“. Magdalénien. Sídliště. Záchraný výzkum.

V letech 2002–2008 probíhal záchraný archeologický výzkum v okrajové zóně neolitického sídliště v trati „Spálená seč“ (cf. Škrdla, Šebela 1999). Přestože již během předchozích výzkumů tohoto sídliště byly získávány ojedinelé patinované artefakty (obr. 28: 26), v prostoru zahloubeného sídelního objektu zkoumaného v letech 2006–2007 byla jejich koncentrace výraznější. Artefakty (obr. 28: 1–22, 24, 29) se vyznačují nižší intenzitou patinace a v souboru je zastoupena série mikročepelí s otupeným bokem (obr. 28: 5–8, 26) a vrtáčků (obr. 28: 11, 12), na základě kterých ji lze přiřadit k magdalénienu. Převažující surovinou je eratický silicit, který doprovázejí ojedinelé artefakty vyrobené z rohovce typu Olomučany. K souboru mohou náležet i ojedinelé artefakty vyrobené z křišťálu a obsidiánu, u kterých není zřejmé, zdali jsou neolitické nebo paleolitické.

Paleolitické artefakty byly získány při průzkumu horizontu odvápněných svahových sedimentů, který obsahoval neolitický materiál. Mocnost svahových sedimentů byla průměrně 1–1,5 m, v podloží byla čistá spraš. Naše snahy zachytit stratifikovanou polohu magdalénienu v podloží neolitické vrstvy nebo prostor s vyšší koncentrací magdalénienských nálezů nebyly úspěšné. Střed výzkumu je přibližně určen geografickou souřadnicí 49°14'1.637"N, 16°44'56.471"E (WGS-84). Další magdalénské nálezy byly zachyceny ve skrývkách do vzdálenosti přibližně 90 m severovýchodním směrem, o něco

Obr. 28: Mokrý-Spálená seč. Vybrané artefakty. Fig. 28: Mokrý-Spálená seč. Selected artifacts.

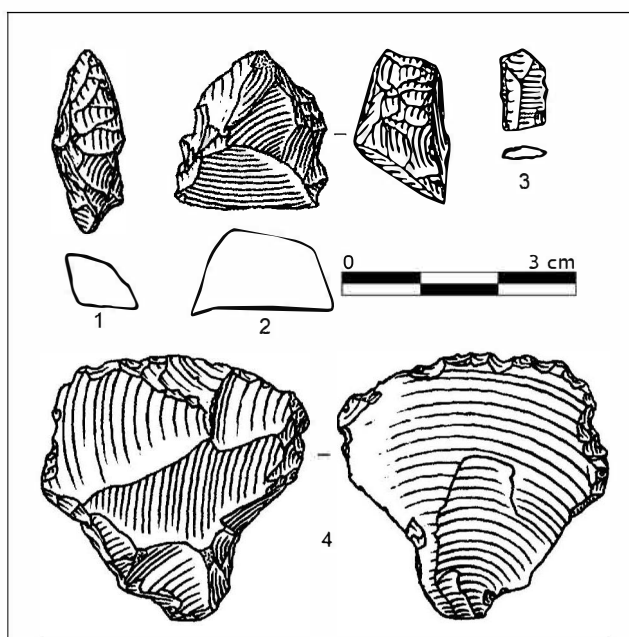
dále (150 m) pak navazovala již dříve popsaná koncentrace IV (Škrdla 2002), kterou lze porovnávat spíše s aurignackými nálezy z polohy „U obrázku“ (intenzivnější patinace, směrem retušované artefakty). Z této polohy (IV) byly získány také další ojedinelé artefakty (obr. 28: 23, 25, 28)

„Studenečný žleb“. Aurignacien (?). Sídliště. Záchraný výzkum.

Tři paleolitické artefakty a další tři neprůkazné zlomky patinovaných silicitů byly získány ze skrývek na západním svahu Studenečného žlebu (tj. mezi východním a západním lomem) přibližně v okolí geografické souřadnice 49°14'1.754"N, 16°45'19.718"E (WGS-84).

„U obrázku“. Aurignacien, Magdalénien. Sídliště, ojedinelý nález. Záchraný výzkum a povrchový průzkum.

Lokalita byla sledována od roku 1994 (Škrdla 1997) a v následujících letech na ní byl proveden výzkum

Obr. 29: Mokrý-U obrázku. Vybrané artefakty. Fig. 29: Mokrý-U obrázku. Selected artifacts.

(Škrdla 1999). Poté byla stále pod našim dozorem a při návštěvách byly získávány ojedinělé artefakty. V roce 2006 byl v rychlém sledu prostor lokality odlesněn, byla provedena skrývka a lom se začal rozšiřovat severním směrem. V letech 2006–2007 jsme proto prostor lokality intenzivně sledovali a získali jsme kolekci přibližně 70 paleolitických artefaktů a 50 dalších artefaktů hlásících se k postpaleolitickému osídlení.

Kolekce paleolitických artefaktů se po stránce surovinové, technologické a typologické nijak neodlišuje od dříve popsané kolekce. Za pozornost ale stojí tři nástroje. První dva z nich byly nalezeny ve zbytcích hlinitých sedimentů přímo na okraji závrtu (srovnej Škrdla 1999, 258, obr. 1). Jde o mrazem vzniklé zlomky strmě retušovaných škrabadel (obr. 29: 1,2), která podporují domněnku o aurignacké či epiaurignacké klasifikaci souboru. Třetí ze zmíněných artefaktů byl nalezen přibližně 50 m východním směrem od závrtu. Jde o zlomek mikročepele s otupeným bokem (obr. 29: 3) a ve srovnání s ostatními artefakty z prostoru závrtu je intenzita patinace nižší. I typologicky se tento artefakt hlásí spíše k magdalénienu. Řídce rozptýlené artefakty, které pravděpodobně náležejí magdalénienu, byly nalezeny na více místech lomu.

Postpaleolitické artefakty mají stejný charakter jako dříve publikovaná kolekce (Škrdla, Šebela 1999). Jsou nepatinované a v surovinovém spektru převažuje rohovec typu Olomučany, doprovázený křídovým spongiovým rohovcem a rohovcem typu Krumlovský les. Přestože nebyly nalezeny žádné charakteristické artefakty, je zřejmé, že jde o stopu jiného osídlení než v případě neolitického sídliště na Spálené seči. Ani ojedinělý špatně zachovaný fragment pravěké keramiky bližší kulturní klasifikaci nemožňuje.

V roce 2008 byla lokalita odtěžena. Poloha centrálního závrtu byla 49°14'7.377"N, 16°45'8.741"E (WGS-84).

Výzkum byl realizován za podpory grantového projektu GA AV ČR č. A800010801 a GAČR č. 404-09-H020.

Petr Škrdla, Martin Kuča, Zdeněk Schenk

Literatura

- Škrdla, P. 1997: Mokrý (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů 1993–1994*, 103–108.
- Škrdla, P. 1999: Mokrý (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů 39 (1995–1996)*, 258–261.
- Škrdla, P. 2002: Magdalénská sídelní struktura v jižní části Moravského krasu. In: J. Svoboda, ed., *Prehistorické jeskyně*. DVS 7, 229–254. Brno: AÚ AV ČR.
- Škrdla, P., Šebela, L. 1999: Mokrý (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů 39 (1995–1996)*, 281–285.

Summary

The area of Mokrý quarry is still being investigated. During the excavation of a Neolithic site in the field of Spálená Seč, Magdalénian artifacts were found, including characteristic backed bladelets (Fig. 28: 5–8,26) and borers (Fig. 28: 11,12). They were recovered from a secondary position within a Neolithic cultural layer. Our attempt to find a stratified Magdalénian layer below the Neolithic layer, or a denser cluster of Magdalénian artifacts was fruitless. The center of excavation was located at 49°14'1.637"N, 16°44'56.471"E (WGS-84) and other Magdalénian artifacts were collected up to 90 m to the north-east.

Three Paleolithic artifacts were collected on the western slope of Studénečný žleb.

Seventy Paleolithic artifacts, including two Aurignacian endscrapers (Fig. 29: 1–2) and one backed bladelet (located nearby, Fig. 29: 3) were collected during our surveys of "U obrázku" site (cf. Škrdla 1999). The site was destroyed by quarrying in 2008. The central karstic "dolina" (cf. Škrdla 1999, 258, obr. 1) was located at 49°14'7.377"N, 16°45'8.741"E (WGS-84).

NAPAJEDLA (OKR. UH. HRADIŠTĚ)

„Oráčiny“. Mladý/pozdní paleolit. Ojedinělý nález. Povrchový průzkum.

Ojedinělý artefakt – oškrabovač z eratického silicitu (obr. 30) – byl získán na souřadnici 49°08'05,088"N, 17°31'28,34"E (WGS-84). Artefakt byl nalezen na ploché levobřežní terase řeky Moravy, která je v současnosti těžena na šterkopísky. Nadmořská výška nálezů je pouze 181,5 m. Nález je obtížné kulturně klasifikovat. Nelze vyloučit příslušnost k nedalekým paleolitickým stanicím Topolná-Osičná a Bukovina (cf. Škrdla 2005), ovšem vzhledem k poloze nálezů se jako pravděpodobnější jeví příslušnost k pozdní fázi mladého paleolitu nebo pozdnímu paleolitu.

Petr Škrdla, Petr Švehla